WALDORFLASTEAED TERVE PERE AED

SISEHINDAMISE ARUANNE 2017-2020

PARKSEPA 2020

SISUKORD

ÜLDOSA **3**
Õppeasutuse üldandmed 3
Õppeasutuse lühikirjeldus ja eripära 3
Sisehindamissüsteemi lühikirjeldus 3

SISEHINDAMISE TULEMUSED JA ANALÜÜS **5**
1. Eestvedamine ja juhtimine, sh strateegiline juhtimine 5
1.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs 5
1.2 Tugevused 7
1.3 Parendusvaldkonnad 7
2. Personal 8
2.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs 8
2.1.1 Personaliga seotud näitajad 8
2.1.2 Personalijuhtimine: 9
2.1.3 Personaliga seotud tulemused 9
2.2 Tugevused 10
2.3 Parendusvaldkonnad 10
3. Õppe-kasvatusprotsess 11
3.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs 11
3.1.1 Lastega seotud näitajad 11
3.1.2 Lapse areng 11
3.1.3 Õppekava, õppekorraldus ja meetodid 11
3.1.4 Väärtused ja eetika 12
3.1.5 HEV lastega arvestamine 12
3.1.6 Terviseedendus 13
3.1.7 Laste rahulolu 13
3.2 Tugevused 13
3.3 Parendusvaldkonnad 13
4. Ressursside juhtimine 14
4.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs 14
4.1.1 Eelarveliste ressursside juhtimine 14
4.1.2 Materiaal-tehniline baas 15
4.1.3 Inforessursside juhtimine 15
4.1.4 Säästlik majandamine ja keskkonnahoid 16
4.2 Tugevused 16
4.3 Parendusvaldkonnad 16
5. Koostöö huvigruppidega ja avalikkussuhted 17
5.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs 17
5.1.1 Huvigrupid ja koostööpartnerid 17
5.1.2 Lastevanemate kaasamine, tagasiside ja rahulolu 18
5.1.3 Avalikkusele suunatud tegevus 19
5.2 Tugevused 20
5.3 Parendusvaldkonnad 20

ÜLDOSA

Õppeasutuse üldandmed

Õppeasutuse nimetus	Terve Pere Aed
Õppeasutuse kontaktandmed	
Aadress	Kesk 9, Parksepa, Võru vald, Võrumaa 65009
Telefon	+372 5669 5364
E-post	tervepereaed@gmail.com
Koduleheküg	tervepereaed.weebly.com
Õppeasutuse pidaja	MTÜ Terve Pere Selts
Aadress	Kesk 9, Parksepa, Võru vald, Võrumaa 65509
Laste arv	22 (täiskohti 20)
Personali arv	7
Pedagoogilise personali arv	4
Direktor	Pille Sõrmus
Sisehindamise periood	2017-2020

Õppeasutuse lühikirjeldus ja eripära

Terve Pere Aed on 2013. aasta septembris Võrumaal, Parksepas tegevust alustanud eralasteaed. Nagu kõik waldorflasteaiad maailmas, loodi ka Terve Pere Aed lapsevanemate initsiatiivil, kes peavad oluliseks waldorfpedagoogilisi põhimõtteid ja soovivad nii sõna kui teoga ise kaasa aidata laste haridustee kujundamisele. Lasteaia pidaja MTÜ Terve Pere Selts põhitegevus ongi lasteaia käigus hoidmine ja arendamine. Seltsi kuuluvad lasteaias käivate laste vanemad ja teised, kes on selleks soovi avaldanud.
Lasteaias on üks liitrühm. Lasteaia töökeel on eesti keel.
Lasteaia õppekava lähtub waldorfpedagoogika põhimõtetest ning on kooskõlas koolieelse lasteasutuse riikliku õppekavaga. Lasteaiale on väljastatud tähtajatu tegevusluba. Alates 2014. aastast kuulub Terve Pere Aed Eesti Vabade Waldorfkoolide- ja Lasteaedade ühendusse.

Lasteaia missioon ja visioon
Missioon
Lasteaed rikastab Võrumaa haridusmaastikku, pakkudes lastele (ja lapsevanematele) parimat igakülgset (füüsilist, emotsionaalset, sotsiaalset ja intellektuaalset) arenguvõimalust waldorfpedagoogika põhimõtetest lähtuvalt.
Visioon
Terve Pere Aed on hinnatud ja toimiv waldorfpedagoogikal põhinev haridusasutus Võrumaal.

Sisehindamissüsteemi lühikirjeldus

Lasteaia Terve Pere Aed sisehindamissüsteemi on kirjeldatud sisehindamise läbiviimise korras (direktori käskkiri nr 2016-17/1.-6, 1. detsember 2016). Sisehindamise eesmärgid on: 1) tagada laste arengut toetavad tingimused lasteasutuses ja lasteaia järjepidev areng; 2) tagada lasteasutuse personali järjepidev areng; 3) lasteaia tegevusest tagasiside saamine, tegevuse analüüsimine ja järelduste tegemine; 4) ennetada, avastada ja kõrvaldada õppe- ja kasvatustegevuses ja juhtimisel esinevaid võimalikke vigu; 5) kavandada õppeasutuse erinevate tasandite arengut, lähtudes faktipõhisest eneseanalüüsist.

Hindamisel lähtutakse hindamiskriteeriumide kohta leitud faktidest, näitajatest, samuti Eesti Hariduse Infosüsteemi (EHIS) kaudu avalikustatud tegevusnäitajatest ja lasteasutuse tegevuse eesmärkidest. Lasteasutuse sisehindamisel hinnatakse erinevate tegevusvaldkondade toimivust lasteasutuse missiooni, visiooni ja waldorfpedagoogika põhimõtete kontekstis.

Sisehindamist korraldavad lasteaeda pidava seltsi juhatus, lasteaia direktor ja lasteaia nõukogu. Sisehindamise protsessi on kaasatud kogu personal. Hindamisprotsessi läbiviimisesse kaasatakse ka huvigrupid, eelkõige lapsevanemad.

Sisehindamisel kasutatakse erinevaid metoodikaid, nagu statistika ja finantsaruandluse ning muu kogutud informatsiooni analüüsimine, õppeasutuse dokumentatsiooni ülevaatus ja selle sisuline analüüs, vestlused õppeasutuse personaliga, nõukogu liikmete, lastevanemate, laste ning õppeasutuse pidajaga, õppe- ja kasvatustegevuste ning ürituste, laste tööde vaatlemine, küsitluste korraldamine ning erinevad meeskonnatöö meetodid.

SISEHINDAMISE TULEMUSED JA ANALÜÜS

Järgnevalt esitatakse vaadeldavaks perioodiks (2016-2018) arengukavas püstitatud eesmärgid, analüüsitakse perioodi tegevusnäitajaid, tuuakse välja lasteaia tugevused ja parendusvaldkonnad järgmiste punktide lõikes:
1. Eestvedamine ja juhtimine, sh strateegiline juhtimine
2. Personalijuhtimine
3. Ressursside juhtimine
4. Õppe-kasvatusprotsess
5. Koostöö huvigruppidega

1. Eestvedamine ja juhtimine, sh strateegiline juhtimine

Arengukavas on perioodiks 2016-2018 püstitatud arendussuunad:
Õpetajate kolleegiumi koosolekud toimuvad kaks korda kuus.
Juhatuse ja nõukogu koosolekud toimuvad regulaarselt, lisaks jooksvatele küsimustele keskendutakse tulevikku suunatud planeerimis- ja arendustegevustele.
Töötatakse välja lasteaia juhataja ja asjaajaja ametijuhendid.
Dokumentatsioon süstematiseeritakse, täiendatakse, uuendatakse.

1.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs

Lasteaia pidaja on MTÜ Terve Pere Selts. Lasteaia juhtimine toimub kolleegiumi, lasteaia direktori ja lasteaia nõukogu koostöö. Kolleegium vastutab pedagoogilise töö eest, juhatuse poolt volitatud direktor lasteaia majandusliku toimimise eest. Otsustes taotletakse kollegiaalsust, väärtustatakse mittehierarhilist juhtimist.

Lasteaia direktori ametikohta täidab üks MTÜ Terve Pere Selts juhatuse liige. Võrreldes eelmise sisehindamisperioodiga on lasteaia juhtimises direktori roll tähtsustunud .

Raamatupidamisteenust ostetakse sisse.

Vaadeldaval perioodil on muutunud lasteaeda pidava MTÜ liikmelisuse süsteem. 19.06.2018 koosoleku otsusega ei eelda lapse lasteaeda panek enam automaatselt MTÜ Terve Pere Selts liikmeks astumist. MTÜ liikmeks astuvad vanemad, kes soovivad seltsi kaudu lasteaia töösse panustada.

Kuigi selgelt sõnastamata, valitseb ühtne arusaam lasteaia traditsioonidest, väärtustest ja tõekspidamistest. Organisatsioonikultuur on sõbralik, koostööd ja avatud suhtlemist väärtustav.

Väärtustatakse meeskonnatööd ja kaasamist. Strateegiliselt oluliste dokumentide väljatöötamisse (arendustegevus, õppekasvatustegevus) on kaasatud kogu personal ning lapsevanemad läbi nõukogu.

Tegutseb lasteaia nõukogu, kuhu kuuluvad õpetajate ja lapsevanemate esindajad. MTÜ Terve Pere Selts juhatuse ning lasteaia nõukogu ühiskoosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, vähemalt kaks korda õppeaastas.

2016-17	2017-18	2018-2019	2019-2020
23.08.16 27.02.17 07.08.17 14.08.17	13.08.17 20.12.17 09.01.18 15.02.18	24.09.18 06.02.19 21.02.19 06.06.19	26.03.20 18.06.20 10.12.20

Tabel nr 1. MTÜ Terve Pere Selts ja lasteaia nõukogu koosolekud 2016/17-2019/20.

Pedagoogilist tööd puudutavad otsused langetatakse õpetajate kolleegiumis. Lasteaia õppe-kasvatustöö eest vastutab pedagoogiline kolleegium, tööd jälgib lasteaia nõukoguga. Õpetajate kolleegiumi koosolekud toimuvad regulaarselt kaks korda kuus.

Igaks õppeaastaks on koostatud tegevuskava pedagoogilise kolleegiumi, direktori ja lasteaia nõukogu koostöös. Õppeaasta lõpul analüüsitakse tegevuskava täitmist. Valdavalt on tegevuskavades kavandatud tegevused hästi teostatud. Suure lünga tekitas COVID-19 eriolukord 2019/20 õppeaasta kevadel, mil lasteaed oli kaks kuud suletud.

Uuendatud on enesekontrolliplaan ja enesekontrolli süsteem.

Regulaarselt on toimunud lasteaia sise- ja väliskeskkonna riskianalüüs ning tulemustest lähtuvalt parendustegevuste kavandamine ja teostamine. Viimane riskianalüüs on teostatud 2019. aasta detsembris. Lasteaia turvalisuse tegevuskava koostati viimati 2016. a.

Konkreetsed tööülesanded on kirjeldatud ametijuhendites, ametijuhendid vajavad uuendamist.

Väärtustatakse ja toetatakse erialaseid tasemeõpinguid ja täiendkoolitustel osalemist. Õppivad töötajad kasutavad ettenähtud õppepuhkuse võimalusi, rühmas korraldatakse paindlikult asendusi.

Lasteaia õppekava vajab arendamist. Täpsustada tuleb erivajadustega lapsi puudutavat osa. Seoses lasteaia plaanitava laiendamisega tuleb välja töötada eraldi noorema ja vanema vanuseastme, eelkooli rühma ning sõimerühma õppekava.

Jälgime seadusandluse muudatusi ning täiendame jooksvalt dokumentatsiooni ja tegevust kooskõlas uueneva seadusandlusega.

Lasteaia arendustegevuses osalemiseks (uute rühmaruumide avamine Võrus) tegutseb töögrupp.

Lasteaial ei ole tunnussümboolikat

Lasteaia direktor on lõpetamas magistriõpinguid TÜ haridusinnovatsiooni õppekaval. Direktoril ei ole ametlikku mentorit, küll on kollegiaalselt täitnud mentori ülesandeid kolleegiumi pikima töökogemuse ja põhjalike waldorfpedagoogika-alastega teadmistega pedagoog Heli Kudu.

Õppe- ja kasvatusprotsessi süsteemne jälgimine ja analüüs on järjepidevad. Lasteaia seisukohalt oluliste ja õppekasvatusprotsessi puudutavate küsimuste arutelus on võtmetähtsus pedagoogilisel kolleegiumil, kuhu kuuluvad kõik õpetajad ja õpetajaabid. Pedagoogilise kolleegiumi liikmed osalevad järjepidevalt kaks korda kuus kolleegiumi koosolekute töös, puudumisi koosolekutelt on harva.

1.2 Tugevused

Kaasav otsuste langetamine ja valdavalt mittehierarhiline juhtimine.
Ühiselt tunnetatud väärtused.
Lasteaia traditsioonidest ja tõekspidamistest ühtne arusaamine ning meeskonnatööd toetava keskkonna hoidmine.
Tõhus õpetajate kolleegiumi töö.
Direktori haridusinnovatsiooni õpingud.
Töötajate õpingute toetamine.

1.3 Parendusvaldkonnad

Lapsevanemate pidev kaasamine - vajab kogu aeg tähelepanu.
Tihendatakse koostööd lasteaia pidaja, nõukogu, õpetajate vahel.
Põhiväärtused on meeskonnatööna lahti mõtestatud ja sõnastatud.
Tunnustussüsteem - luuakse võimalused töötajate motiveerimiseks, tunnustamiseks.
Lasteaia õppekava arendustöö, sõimerühma ja eelkooli õppekava väljatöötamine.
Süsteemne digitaalne dokumendihaldus, tutvumine e-lasteaia Eliis võimalustega ja otsus liitumise kohta, e-päevik.
Töötajate mentorluse süsteem luua.
Lasteaia direktori ametijuhend välja töötada.
Lasteaia turvalisuse tegevuskava uuendada.
Dokumendiregister on uuendada ja vanad dokumendid süstematiseerida.
Sisehindamisaruande ja arengukava perioodid viia vastavusse.
Jätkata väljatöötatud kordade, ametijuhendite ja juhtimisalaste dokumentide uuendamist.
Sisehindamise kokkuvõtted teha iga-aastaselt - need on sisendiks kolmeaastase intervalliga koostatavale sisehindamise aruandele.
Kollegiaalne juhtimine ei ole olnud alati pädev. Tuleb üle vaadata, kuidas sisu ja vorm kokku viia, vajadusel volitusi ümber jagada, täpsemalt sõnastada.

2. Personal

Arengukavas on perioodiks 2016-2018 püstitatud arendussuunad:
Õpetajad osalevad jätkuvalt täienduskoolitustel.
Pedagoogilise kolleegiumi koosolekutel töötatakse lisaks jooksvatele küsimustele regulaarselt läbi waldorfpedagoogia-alaseid teoreetilisi artikleid.
Waldorflasteaia õpetaja kvalifikatsioonita õpetajad asuvad omandama kvalifikatsiooni saamiseks vajalikku haridust.
Õpetajad käivad külaskäikudel ja praktikal Eesti ja võimalusel ka teiste riikide pikaajalise töökogemusega waldorflasteaedades.
Uute õpetajakandidaatide leidmine on ühiseks ülesandeks pedagoogilisele nõukogule ja lastevanematele.

2.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs

2.1.1 Personaliga seotud näitajad

Lasteaias on pädev töötajaskond, kes tagab heal tasemel õppe- ja kasvatustegevuse. Personalil on valmidus elukestvaks õppeks ja arenguks. Töötajaskond on üksteisega arvestav, empaatiline, koostööaldis ja kokkuhoidev.

Tabel nr 3. Pedagoogide vanuseline koosseis .

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Kuni 29	1	1		
30-39	4	4	3	2
40-49			1	2
50-59	1		1	1
60 ja üle				

Analüüsitaval perioodil ei ole pedagoogide liikuvus olnud väga suur. Kaks õpetajat läksid lapsehoolduspuhkusele.

Tabel nr 4. Töölt lahkunud pedagoogide arv ja osakaal pedagoogide üldarvust, lahkumise põhjus.

2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
⅙	3/5	0/5	0/5
Siirdumine teisele töökohale	Sobimatus ametikohale		

2017/18. õppeaastal töötas kolm õpetajat ja üks õpetajaabi.
2018/19. õppeaastal töötas kaks õpetajat ja kolm õpetajaabi. Seoses ühe õpetaja lahkumisega lapsehoolduspuhkusele korraldati konkurss uue õpetaja leidmiseks.
2019/20. õppeaastal töötas kolm õpetajat (kaks osakoormusega) ja kolm õpetajaabi.

Tabel nr 5. Nõutava kvalifikatsiooniga pedagoogide protsent pedagoogide üldarvust

2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
50%	80%	kuni	33	67	67	67

		01.16 80%, alates 02.16 33%				

2.1.2 Personalijuhtimine:

Personalivajaduse hindamine

Personali planeerimisel lähtutakse lasteaia eesmärkidest, et tagada lasteaia tulemuslik tegevus.

Personali värbamine

Personali värbamisel teevad koostööd õpetajate kolleegium, lasteaia nõukogu ning seltsi juhatus. Töölepingud sõlmib seltsi juhatus.

Personali kaasamine

Kogu pedagoogiline personal on kaasatud asutuse arendustegevusse.

Personali toetamine

Pedagoogide tegevuse toetamiseks ei ole lasteaia palgal tugispetsialiste. Töötajate mentorlussüsteemi, ka kollegiaalse mentorluse süsteemi ei ole loodud.

Personali arendamine

Toetatakse igati õpetajate täiendõpet ja tasemeõpinguid. Personali arendamisel on oluline pedagoogilise kolleegiumi töö.

Personali hindamine

Personali professionaalse arengu hindamises on keskse tähtsusega pedagoogide enesehindamine, mille tulemusi jagatakse ja anlüüsitakse arenguvestluste käigus. Arenguvestluse ettevalmistamistamiseks on kasutusel enesehindamise küsimustik.

Personali motiveerimine

Eraldi motiveerimise süsteemi lasteaias välja töötatud ei ole. Töötajad toovad välja, et motiveeriv on töökeskkond ja meeskonnatöö.

2.1.3 Personaliga seotud tulemused

Täienduskoolitused

Läbitud on kohustuslikud esmaabi, tulekahju korral tegutsemise, toiduhügieeni ja liikluse reguleerija koolitused (osaliselt vajavad uuendamist). Evakuatsiooniõppusi korraldatakse iga-aastaselt koos Parkaspa lasteaiaga.

Õpirändekogemuste jagamine on toimunud pedagoogilise kolleegiumi koosolekute ning lapsevanemate koolituse Terve Pere Kool loengute raames.

Õpetajate väljaõppeks ja täienduseks kasutame Tartu Ülikooli tasemeõpet, täiendkoolitust ja ERASMUS+ programmi poolt toetatud õpirände võimalusi (vaatluspraktikad Rootsi waldorflasteaedades ja Saksamaal waldorfsõimes). Kaks õpetajat õpivad tasemeõppes: alushariduse õpetaja ja eripedagoogika bakalureuseõppe õppekavadel. 2018. õppeaastal asusid kolm õpetajat

õppima TÜ koolituse “Waldorfpedagoogika alushariduses” (320 EAP), kursuse läbimine annab waldorflasteaiaõpetaja kvalifikatsiooni. COVID-19 seotud põhjustel on kursuse lõpukuupäev edasi lükatud augustisse 2021.

Kolleegiumi koosolekute osana on korraldatud asutusesiseseid koolitusi, selleks on rakendatud KÜSK projektiga taodeldud vahendeid. Kolleegiumi üks osa on alati pedagoogiline töö, mis ongi ühtlasi sisekoolitus. Lasteaiasiseselt on töötajatel igapäevane võimalus õppida kogenenumatelt kolleegidelt. Oluline eneseanalüüsi ning -arengu koht on kaks korda kuus toimuval pedagoogiline kolleegium (õpetajate koosolek).

Kodanikuühiskonna Sihtkapitali Arenguhüppe projekti raames külastati teisi Eesti waldorflasteaedu.

Tabel nr. 6. Pedagoogide keskmine täiendkoolituse maht (tundides)

2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
330	454	56	22,5

On osaletud maakondliku ainesektsiooni koolitustel. Rahvusvahelistel koolitustel osaletud ei ole.

Rahulolu
Töötajate rahulolu kohta küsitakse tagasisidet arenguvestlustel.

2.2 Tugevused

Töötajad on aktiivsed õppijad nii täiend- kui tasemekoolituses, õpirännetel.
Pedagoogilisele personalile võimaldatakse erialaseid taseme- ja täiendkoolitusi.
Tugev meeskonnatöö, head suhted töötajate vahel, meeskond motiveeritud, algatusjulgus.

2.3 Parendusvaldkonnad

Pedagoogide tegevuse toetamiseks ei ole lasteaia palgal tugispetsialiste.
Leida võimalusi töötajate tunnustamiseks.

3. Õppe-kasvatusprotsess

3.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs

3.1.1 Lastega seotud näitajad

	2017/18	2018/19	2019/2020
Laste arv	17	16	20
Keskmine laste arv õpetaja koha kohta	5,7	5,3	6,7
Keskmine rühmaruumide suurus lapse kohta	8,3	8,8	7,1

Tabel nr 7

Kooliminevate laste arv on õppeaastate lõikes olnud stabiilne.

2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
4	4	4	3

Tabel nr 8. Kooliminevate laste arv

Koolipikendust ei ole saanud ükski laps.

3.1.2 Lapse areng

Laste arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lapsi jälgitakse nii igapäevatoimingutes, vabamängus kui õpetaja suunatud tegevustes. Lapse areng ja vaatluste tulemused dokumenteeritakse individuaalses arengumapis ning vestluste mapis. Minimaalselt üks kord õppeaasta jooksul (reeglina lapse sünnipäevakuul) toimub lapsevanematega lapse arenguvestlus (vajadusel sagedamini). Arenguvestluste käigus annavad õpetajad tagasisidet lapse arengust ja käekäigust lasteaias, kuulatakse lapsevanema seisukohti ja ootusi lapse arengu suhtes ning nõustatakse vanemaid.

Õppekava täitmine toimub igapäevase õppetegevuse ja muude planeeritud tegevuste kaudu. Õppekava täitmist jälgitakse tööplaani alusel ning õppetegevuste vaatlustel. Õppekava täitmist korrigeeritakse tegevuskava ja nädalaplaanide koostamisel, lähtuvalt eelneva perioodi analüüsi tulemustest. Lasteaia õppekava läbides saavutab laps koolivalmiduse ja koostatakse koolivalmiduskaart.

3.1.3 Õppekava, õppekorraldus ja meetodid

Lasteaia töös lähtutakse waldorflasteaia õppekavast, mis on koostatud koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava alusel. Eelkooliealine laps õpib eelkõige läbi matkimise ja mängu. Lapse kujunemisel on tähtsad täiskasvanu eeskuju, vaba mäng ja loomingulised õppetegevused. Lasteaia elukorralduse aluseks on kindel ja üha korduv päeva-, kuu- ja aastarütm.

Tähelepanekud laste kohta, mängukirjeldused, joonistused, maalid kogutakse mappidesse. Arenguvestlused toimuvad vähemalt kord aastas, vajadusel sagedamini.

Iga õppeaasta algul koostab õpetajate kolleegium rühma tegevuskava, milles kavandatakse

õppeaasta põhitegevused ja eesmärgid. Tegevuste detailsem planeerimine toimub kuuplaanide kaupa õpetajate kolleegiumi koosolekutel. Tegevused rühmas lähtuvad kuuteemast, erinevad valdkonnad on igapäevategevustesse lõimitud. Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päeva- ja nädalakavale, mis määrab päevarütmi, kus vahelduvad tervislikus vahekorras igapäevatoimingud, laste vaba mäng ja pedagoogi kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Tegevustes lähtutakse laste individuaalsusest. Kesksel kohal on vaba mäng, loomingulised õppetegevused, täiskasvanu eeskuju. Õpetaja korraldatud tegevused kajastuvad rühma päevikus. Ülevaade õppeaasta tegemistest ning eesmärkide täitmisest koondatakse lasteaia õppeaasta kokkuvõttesse. Õppekasvatustegevuses väärtustatakse individuaalset lähenemist, maksimaalselt arvestatakse iga lapse eripäradega.

Traditsiooniks on kujunenud iga-aastaselt toimuvad üritused: mihklipäeva pidulik etendus ning lasteaia sünnipäeva tähistamine; laternapidu ja isadepäeva tähistamine; advendiring; jõuluetendus ja jõulupidu; üllatusmunade otsimine metsas; kooliminejate pidu osavuskatsetega, sügis- ja kevadtalgud. Liikluses toimetulekut õpetatakse õppekäikude kaudu. Igal nädalal toimub rühmas teatrietendus. Rühmades on tagatud mitmekesised, kvaliteetsed ja õppekava toetavad õppe- ning mänguvahendid. Lasteaias on loodud esteetiline ning laste meelte jaoks sobilik keskkond, mida kujundatakse ümber kooskõlas aastaaegade vaheldumisega.

Lasteaia õueala on avar ning lastele on loodud head tingimused erinevateks tegevusteks - ronimiseks, kiikumiseks, liiva-, vee-, loov- ja liikumismängudeks. Rühma õuealal ei kasutata jalgrattaid. Lasteaial on liivakastid ja varjualune, kus vihmase ilma korral saavad lapsed tegutseda ning mängida. Atraktsioonide ja kiikede turvaalused on liivaga kaetud. Õuealal kasvab erinevat liiki puid ja põõsaid, on loodud väike tarbeaed ja suur lillepeenar. Hindame kõrgelt õues tegutsemist, õppekäike, matku ja jalutuskäike. On kasutusel metsamänguplats lähedalasuvas metsas.

Koolieelikutele toimub õppeaasta vältel kord nädalas eelkooli tund.

Lasteaias ei korraldata huvitegevust.

3.1.4 Väärtused ja eetika

Õppe- ja kasvatustegevuste ning eeskuju kaudu suunatakse lapsi väärtustama ja hoidma keskkonda. Lasteaias peetakse au sees asjade ise tegemist, keskkonna kujundamist (kaunistused, ühised aia- ja koristustööd), kaaslastega lugupidavalt suhtlemist, üksteise eest hoolitsemist.
Väärtustatakse tihedat koostööd lapsevanematega, pakkudes selle kaudu ka lastele head eeskuju koostööst sotsiaalses grupis.

3.1.5 HEV lastega arvestamine

Erivajadustega laste toetamisel tehakse koostööd perede ning maakondliku Rajaleidja keskusega. Lasteaias ei ole tööl logopeedi ega eripedagoogi, logopeedilist ja eripedagoogilist nõustamist vajavad lapsed suunatakse maakondlikku Rajaleidja keskusesse. Muukeelseid lapsi ei ole lasteaias olnud.

Vaadeldud perioodil ei ole koostatud individuaalseid arenduskavasid (IAK). Vaadeldava perioodi jooksul on rühmaõpetajate ja lapsevanemate koostöös suunatud lapsi väljaspool lasteaeda erialaspetsialistide poole ja nõustamisele 5 juhul. 2018/19 ja 2019/20 õppeaastal toetas ühe lapse igapäevast toimetulekut lasteaias pere poolt finantseeritud tugiisik.

3.1.6 Terviseedendus

Lasteaias väärtustatakse terviseedendust. Pidevalt on jälgimisel ja parendamisel töö- ja tervisekaitse nõuete täitmine ning laste kasvukeskkond. Tervisekasvatus on lasteaia igapäevaelu osa.

Päevakava on koostatud nii, et lapsed saaksid viibida võimalikult palju värskes õhus ning oleks tagatud tervislik päevarütm, kus õpetaja poolt suunatud tegevused vahelduvad vabamängu ajaga. Suurendamaks laste värskes õhus veedetud aega on lapsed sügisel, kevadel ja suvel hommikusel vabamänguajal õues. Iganädalaselt käiakse metsas mängimas.

Lasteaed ostab sisse toitlustusteenust. Arvestatakse laste eridieetidega (gluteeni-, laktoositalumatus, taimetoit). Igapäevaselt pakutakse lastele rühmas puu- ja juurvilja ning värskelt valmistatud smuutit. Hommikuputru valmistatakse mahedast toorainest, lisandiks on vähese suhkrusisaldusega kodune moos.

3.1.7 Laste rahulolu

Laste rahulolu kohta kogutakse süsteemselt andmeid lapsevanematega peetavatel arenguvestlustel ning lapsevanemate rahuloluküsilustes. Vanemad toovad välja, et valdavalt tulevad lapsed lasteaeda meeleldi ja ei koge lasteaiastressi.

3.2 Tugevused

Waldorfpedagoogika põhimõtetele vastav kvaliteetne kasvu- ja õppekeskkond
Individuaalne lähenemine
Eelkool
Lapsed tahavad lasteaeda tulla, minimaalne lasteaiastress
Toimuvad traditsioonilised üritused

3.3 Parendusvaldkonnad

Lapse arengu jälgimise ja hindamise süsteemi kirjalik vormistamine
Lapse arengu hindamise süsteemi täiendamine
Lapse erivajaduse märkamine ja tugispetsialistide tõhus kaasamine
Töötada välja koolivalmiduse hindamissüsteem
Kutsuda üks kord aastas antroposoofiline arst lapsevanematega kohtuma
Loome võimalused, et valmistada lasteaiale toitu kohapeal, kasutades võimalikult kohalikku ja ökoloogiliselt puhast toorainet

4. Ressursside juhtimine

Arengukavas on perioodiks 2016-2018 püstitatud arendussuunad:
Jätkatakse seniseid tegevusi, vastavalt vajadusele tehakse väiksemaid remondi- ning mööbli hoolduse töid.
Praegustesse ruumidesse on vaja soojuspumpa. Lasteaial on vaja abiruume (kontorinurk, vestlusruum) ja tunnustatud kööki, et kohapeal toitu valmistada. Lasteaial on vaja arvutit, printerit.
Piisava hulga perede ja õpetajate olemasolul on päevakorral teise rühma avamine ja waldorfkooli rajamine Võrumaale.
Võimalusel astume samme, et soetada oma kinnisvara ning kujundada Terve Pere Aed talulasteaiaks.

4.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs

Lasteaia majandusliku käekäigu eest vastutab MTÜ Terve Pere Selts juhatus, mis kinnitab eelarve ning sõlmib lepingud. Eelarve koostab ja selle järgimist jälgib direktor, koostamise aluseks on peamiselt varasemad majandusnäitajad. Sisse ostetakse raamatupidaja teenust. Lasteaia tegevus lähtub tuleohutuse, tervisekaitse ning tööohutuse nõuetest. Lasteaia ruumid on hubased ning turvalised, turvalisuse hindamine toimub järjepidevalt.

4.1.1 Eelarveliste ressursside juhtimine

Eelarve on olnud tasakaalus. Lasteaia eelarve planeerimisel ja rakendamisel on lähtutud säästliku majandamise põhimõtetest.

Eelarveaasta	2017	2018	2019	2020
Eelarve	57129	78488	113583	129419
Sh tulud projektides	10667	20591	18626	432
Õpetajate palk	45255	56509	77396	77048
Täienduskoolituse kulud	0	0	7188	2180

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Lasteaiakoha arvestuslik maksumus ühe lapse kohta aastas	2856,45	3924,40	5679,15

Sellel sisehindamise perioodil on lasteaiatasu olnud 447.- eur aastas.

Palgafond vajab lisaressursse töötasude järk-järguliseks tõstmiseks, samuti tagamaks vajadusel tugispetsialistide palkamist. Rahalisi võimalusi tuleks leida töötajate materiaalseks tunnustamiseks ja lisaülesannete täitmise eest tasustamiseks.
Ühekordseid toetusi ja annetusi ei ole vaadeldaval perioodil saadud.

Koostatud projektitaotlused, taotluste tulemused

	Aeg	Eesmärk	Projektitoetus

ERASMUS+	2018-2021	Õpiränded Rootsi ja Saksamaa waldorfasteaedadesse	12074.- (üle kantud 9659.20)
Igal lapsel oma pill (väikekandle soetamine)	2018	väikekandle soetamine	140 eur
Kodanikuühiskonna Sihtkapital Arenguhüppe projekt	2018-2019	organisatsiooni võimekuse tõstmine, teiste lasteaedade külastamine	9450 eur

4.1.2 Materiaal-tehniline baas

Lasteaed tegutseb Võru vallas Parksepas aadressil Kesk 9, Parksepa lasteaia hoone ühes tiivas. Lasteaia pidajal on Võru vallaga üürileping ruumide kasutamiseks 2023. aastani. Lasteaia ruumid vastavad nõuetele.

Ruumi omanik Võru vald paigaldas 2020. a kevadel sundventilatsioonisüsteemi.

Lasteaia siseruumides sanitaarremonti vaadeldaval perioodil tehtud ei ole.

On täiendatud rühma sisustust, ostetud külmkapp, hangitud lisaks riiuleid, toole, laudu ja kappe.

Õppe- ja mänguvahendeid täiendatakse pidevalt.

Talgute käigus on uuendatud lasteaia õueala, rajatud uusi atraktsioone, vahetatud välja pehkinud pakud ja piirded.

Puudub personali ühine kontoritöö- ja puhkeruum ning vestluste ruum. Lasteaia avamisel lasteaia kasutusse antud mööblit tuleks täiendada ja osaliselt välja vahetada (rohkem täispuidust mööblit). Seoses lasteaia plaanitava laienemisega on tarvis hankida mööbel uute rühmaruumide sisutamiseks. Lasteaia tehniline varustatus vajab täiendamist (internetiühendusega arvuti kontoritööks, printer ja koopiamasin, fotokaamera), praegu kasutavad õpetajad isiklikku tehnikat Kuna puudub lokaalse kütmise võimalus, on kevadel ja sügisel kütteperioodi välisel ajal rühmas jahe.

2017. aastal alustas Võrus tööd waldorfpedagoogika põhimõtteid rakendav Väike Werrone Kool. Päevakorral on lasteaia laiendamine: teise aiarühma ning sõimerühma avamine. Seoses lasteaia plaanitava laienemise ja kolimisega Võrru toimub lasteaia tulevastes ruumides (Võru, Kreutzwaldi 30) remont. Tehtud on suuremad ehitustööd: seinad, laed, sanitaarsüsteem ning elektrisüsteem. Ruumide renoveerimise kavandas arhitekt Keiti Kaasik.

4.1.3 Inforessursside juhtimine

Lasteaial on veebileht tervepereaed.weebly.com (loodud 2016. a), mida administreerib üks

õpetajatest ja mida täiendatakse jooksvalt. KoduleheküIg koondab lasteaiaga seotud info ja dokumendid, kajastab lasteaia tegevusi ning tutvustab waldorfpedagoogika põhimõtteid. Lasteaial on avalik Facebook'i leht *Terve Pere Aed - waldorflasteaed Võrumaal*, millel on 241 jälgijat.

Lapsevanematele saadetakse regulaarselt e-postile teateid lasteaiast, suhtlus lapsevanemate ja õpetajate vahel toimub ka suletud Facebook'i grupis Terve Pere Aed. Vajalik info on ka lasteaia garderoobis infostendidel.

Uutele huvilistele korraldatakse avatud uste päevi. Uutele peredele on loodud võimalus koos lapsega eelnevalt tutvuda nii lasteaia, õpetajate kui rühmaruumidega. Esmakordselt lasteaeda tulevate laste vanemad saavad info lasteaia elukorralduse kohta vastuvõtuvestlusel.

Laste arengut puudutav info koondatakse nimelisse lapse arengu jälgimise mappi, mida hoitakse suletud dokumendikapis. Infot jagatakse vanematega arenguvestlustel. Lasteaia lõpetamisel antakse lapse kohta käivaid andmed üle lapsevanemale nng lasteaias neid ei säilitata.

4.1.4 Säästlik majandamine ja keskkonnahoid

Lasteaia eelarve planeerimisel ja igapäevasel rakendamisel, samuti igapäevaelu korraldamisel lasteaias lähtutakse säästliku majandamise põhimõtetest. Tähtsal kohal on taaskasutus ja isetegemine. Õppevahendid on valdavalt looduslikest materjalidest, õpetajate ja käsitöömeistrite valmistatud. Käsitööks ja meisterdamiseks kasutatakse taaskasutus- ja looduslikke materjale. Vee, elektri, kütte ja puhastusvahendite tarbimine on ökonoomne, kulusid optimeeritakse.

4.2 Tugevused

Lasteaia ruumid vastavad nõuetele
Lasteaial on õuemänguala
Materiaalne baas on piisav
Arendavate õppe- ja mänguvahendite piisav olemasolu
Eelarveliste vahendite otstarbekas kasutamine
Projektirahade kaasamine (õpetajate õppereisid)
Säästlik majandamine (vee, elektri, kütte ja puhastusvahendite ökonoomne tarbimine, kulu optimeerimine)

4.3 Parendusvaldkonnad

Riietusruum vajab sanitaarremonti (põrand on kulunud)
Ruumid ei vasta lasteaia kasvuvajadustele, kohapeal pole võimalust laienemiseks
Puudub kontori- ja vestlusruum
Puudub kontoritehnika
Hankida ülevaade võimaluste kohta saada erinevatest fondidest ja projektidest lisaressursse ning esitada taotlusi

5. Koostöö huvigruppidega ja avalikkussuhted

Arengukavas on perioodiks 2016-2018 püstitatud eesmärgid:
Osaletakse regulaarselt EVWKLÜ koosolekutel ning ühenduse töös
Terve Pere Aed on valmis igakülgseks koostööks teiste lasteaedade, omavalitsuste, ametkondade ning kogukondadega. Külastame regulaarselt teisi waldorflasteaedu, võõrustame waldorfpedagoogika huvilisi, oleme tudengitele praktikabaasiks.
Terve Pere Aed jätkab vajadusel koostööd maakondliku Rajaleidja keskusega.
Lasteaed jätkab Terve Pere Kooli loengutega, süvendamaks lapsevanemate ning teiste huviliste waldorfpedagoogika ning lastekasvatuse-alaseid teadmisi. Lisaks on plaanis korraldada käsitöökursusi, osaleda laatadel, messidel, infopäevadel jmt.
Lasteaia kodulehekülge täiendatakse dokumentatsiooni ning waldorfpedagoogikat puudutava infoga. Pidevalt uuendatakse teavet tulemasolevate sündmuste kohta. Terve Pere Kooli facebook'i lehel jagatakse loenguid puudutavat infot ning teemakohaseid artikleid.
Lasteaia tegemisi kajastatakse meedia:s (Võru valla ajaleht, Võru linna leht, Võrumaa Teataja, pereajakirjad jm). Korraldatakse II Terve Pere hariduspäev.
Töötatakse välja lasteaia sümboolika ning tunnuslause.
Koostöö huvigruppide ja partneritega on planeeritud, sõlmitud on pikaajalised koostöölepingud, huvigrupid ja koostööpartnerid tunnistavad lasteaeda ja selle pidajat kui tunnustatud ja usaldusväärset koostöö-partnerit, huvigrupid osalevad lasteaia arendustegevuses.

5.1 Tegevusnäitajad, hetkeolukorra kirjeldus ja analüüs

Tihe koostöö ja kogemuste vahetus Eesti waldorflasteaedade vahel toimub läbi Eesti Vabade Waldorfkoolide ja -lasteaedade Ühenduse (toimuvad regulaarsed kokkusaamised EVWKLÜ koolide ja lasteaedade esindajate vahel, organiseeritakse ühiseid seminare ja kursusi, antakse välja pedagoogilist kirjandust). Eesti Vabade Waldorfkoolide ja -lasteaedade Ühenduse kaudu osaletakse ka Rudolf Steineri Waldorfkoolide Euroopa Föderatsiooni (European Federation of Rudolf Steiner Waldorf- school) ja International Association of Steiner/Waldorf Early Childhood Education (IASWECE) töös.

Järjepidevalt on korraldatud lapsevanemate koolitusi Terve Pere Kooli loengutesarja raames.

Osaleti Võrumaa Kutsehariduskeskuse jõululaadal 2017, Võrumaa vabaühenduste messil 2016 ja 2017 ning Võrumaa lasteaedade mängude messil kevadel 2017.

Lasteaiaelu ning Terve Pere Kooli loenguid on kajastatud kohalikus vallalehes.

Lasteaial on kodulehekülg aadressil http://tervepereaed.weebly.com ning avalik Facebook'i lehekülg Terve Pere Kool, mis kajastavad avalikkusele suunatud infot lasteaia, MTÜ Terve Pere Selts, Terve Pere Kooli loengute ja ka teiste waldorfpedagoogikat viljelevate organisatsioonide tegevuse kohta.

Oleme olnud praktikabaasiks nii kõrg- kui kutsekoolide (üli)õpilastele. Lasteaed on Võrumaa Kutsehariduskeskuse tunnustatud praktikabaas.

Lasteaed on teinud koostööd maakondliku Rajaleidja keskusega ning saanud koostöö eest tänukirja.

5.1.1 Huvigrupid ja koostööpartnerid

Lasteaia tähtsaimad koostööpartnerid on lapsevanemad, kohalikud omavalitsused ja EVWKLÜ.

Terve Pere Aia lähim sõpruskontakt on Johannese Kool ja Lasteaed Rosmal, lapsevanematele jagatakse infot Rosmal toimuvate loengute ja koolitusvõimaluste kohta.
Kontaktid on loodud ka Rootsis Järna piirkonnas tegutsevate waldorflasteaedadega ning Saksamaal Reutlingen-Betzingeis asuva lastesõimega Kinderkrippe im Rosenhag, mida õpetajad 2018. a suvel, 2019. a sügisel ja 2020. a talvel ERASMUS+ projekti raames külastasid.

Lasteaed on Eesti Vabade Waldorfkoolide ja -lasteaedade Ühenduse liige, osaletakse regulaarselt ühenduse töös. Ühenduse kaudu kuulub lasteaed rahvusvahelisse waldorflasteaedade ühendusse IASWECE (Inetrnational Association of Steiner/Waldorf Early Childhood Education).

Meie lasteaias on käinud lapsi kaheksast Lõuna-Eesti omavalitsusest. Koostöö omavalitsustega on toiminud, omavalitsused tasuvad lasteaias käivate laste eest kohatasu küsitud või küsitust väiksemal määral. Koostöölepinguid omavalitsustega ei ole sõlmitud.

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Omavalitsuste arv, kust tulevad meie lapsed	5	5/3 *2018.a jaanuarist muutus omavalitsuste haldusala ja arv, regionaalreform riigis	3	3

Lasteaia direktor on osalenud maakondlikus lasteaedade juhtide ainesektsiooni töös.

5.1.2 Lastevanemate kaasamine, tagasiside ja rahulolu

Koostöö lapsevanematega toimib sihipäraselt ja regulaarselt. Lapsevanematega suheldakse jooksvates küsimustes igapäevaselt, vähemalt kaks korda õppeaasta jooksul korraldatakse lapsevanemate koosolekuid, vähemalt kord aastas viiakse läbi arenguvestlusi. Enamik lapsevanemaid osaleb aktiivselt lasteaia üritustel, pidudel ja töötalgutel.

Igal õppeaastal toimuvad Terve Pere Kooli loengud jm tegevused, kus lapsevanemad saavad uusi teadmisi, kasulikku nõu ning vastuseid tekkinud küsimustele. Lapsevanematel on võimalus osaleda Tartu Waldorfpedagoogika Seminari loengutel. Lapsevanematele suunatud Terve Pere Kooli loengutesarjast osavõtt on olnud suhteliselt aktiivne. Lapsevanemad ei ole osalenud Tartu Waldorfseminari töös ning huvi waldorfpedagoogika põhimõtete tundmaõppimise vastu võiks olla suurem.

On loodud lapsevanemate meililoend, kuhu saadetakse regulaarselt lasteaiaelu puudutavat teavet. Lasteaial on suletud Facebook'i grupp Terve Pere Aed, mis on loodud lasteaia lapsevanematele rühma puudutava info vahendamiseks.

Lastevanemate koosolekute külastatavus on olnud kõigil õppeaastatel kõrge. Arenguvestlustel

osalesid 100 % laste vanemad.

Lastevanemate rahuloluküsitlused toimusid 2016 ja 2018 a. Rahuloluküsitlustest on selgunud, et lapsevanemad on lasteaia tööga rahul ning lapsed tulevad lasteaeda valdavalt heal meelel.

Kaks korda aastas toimuvad lasteaias talgud, talgutest võtavad osa peaaegu kõik pered. Lasteaia peod toimuvad õhtusel ajal ning on mõeldud kogu perele, peaaegu kõik lapsevanemad ning laste õed-vennad osalevad lasteaia pidudel. Lapsevanemad aitavad kaasa rühma igapäevatöö korraldamisel.

2020. a kevadel tingis COVID-19 levik olukorra, kus kontaktihoidmine vanematega muutus keeruliseks. 2020. a sügisel alustati laste vastuvõtmist rühmaruumi välisukselt, ei saanud toimuda ühisüritused ja rühma ühised peod. See on vähendanud vanemate kaasatust ja ühtse lasteaiapere tunnet.

5.1.3 Avalikkusele suunatud tegevus

Lasteaed korraldab avalikke lapsevanemate kooli loenguid. Lisaks on toimunud käsitööõhtud, on osaletud laatadel ja messidel. Lasteaia pidajal on avalik Facebooki lehekülg Terve Pere Kool, kus kajastub avalikkusele suunatud info nii MTÜ Terve Pere Seltsi, sh Terve Pere Aed kui ka teiste waldorfpedagoogikat viljelevate organisatsioonide tegevusest.

Lasteaed panustab lapsevanemate haridusse, korraldades Terve Pere Kooli loengutesarja. Loenguid korraldasime omavahenditest. Huvilistest üle poole on olnud väljastpoolt meie oma lapsevanemate ringi.

	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Loengute arv	3	9	2	3
Teemad	Piiride seadmine Laste joonistused Koolivalmidus	Õpihuvi I-IX	Koolivalmidus I ja II	Väikelapse pedagoogika I-III

2016. a novembris oli lasteaed esindatud Võrumaa vabaühenduste messil. Võrumaa lasteaedade mängude messil aprillis 2017 juhendati õpitubasid.

Lasteaia maine kujundamise seisukohalt on oluline tegevuste kajastamine lapsevanematele ja üldsusele. 2016-2018 avaldati artikleid lasteaia tegemiste kohta Võru valla lehes. Tegevusi on kajastatud kohalikus lehes Võrumaa Teataja.

2016. a suvel valmis lasteaia kodulehekülg aaderssil http://terveperaed.weebly.com.

Facebook'is kajastatakse vanemaharidusega seotud teemasid ning jagatakse infot koolituste kohta avalikus grupis Terve Pere Kool.

5.2 Tugevused

Koostöö lastevanematega hoolekogu, ürituste, koosolekute ja arenguvestluste kaudu
Koostöö lapsevanematega on tihe, vanemad on aktiivselt kaasatud lasteaia toimimisse
Lapsevanemad on rahul lasteaia igapäevatööga, arenguvestlustega ning tagasisidega oma lapse kohta
Toimiv lapsevanemate koolitus Terve Pere Kool
Lasteaial on kodulehekülg, facebook'i grupid Terve Pere Kool ning Terve Pere Aed
EVWKLÜ ja IASWECE aktiivne liige
EWKLÜ töös osalemine
Osalemine maakondlikel haridusüritustel
Koostöö omavalitsustega on sujunud

5.3 Parendusvaldkonnad

Huvigruppidega koostöö süsteemne kavandamine
Lapsevanemate pidev aktiivne kaasamine
Terve Pere Kooli loengute regulaarne korraldamine
II Terve Pere Hariduspäeva korraldamine
Lasteaeda võiks kohalikul haridusmaastikul veelgi rohkem teadvustada, waldorflasteaed võiks olla riigilasteaedade kõrval samaväärsena tuntud
Partnerite tunnustamine

Pedagoogilise kolleegiumi koosoleku protokoll nr ….. …….. (kuupäev)
Nõukogu kooskõlastus …… (kuupäev)

Pidaja kooskõlastus (arvamuse avaldamine) …… (kuupäev)

…….. käskkiri nr …… …….
(kuupäev)
Direktori nimi, allkiri
(Allkirjastatakse digitaalselt)